

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 7 Sayı: 31 Volume: 7 Issue: 31

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

HEMŞERİ DERNEKLERİNDE HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMALARI VE BU UYGULAMALARIN YÖRESEL KÜLTÜRE KATKILARI: BALIKESİRLİLER BİRLİĞİ DERNEĞİ

FELLOW OF THE ASSOCIATION OF PUBLIC RELATIONS PRACTICES AND CONTRIBUTION TO THE PRACTICE OF THE REGIONAL CULTURE: BALIKESİR UNION ASSOCIATION

Hüseyin DİKME*

Berna GÖNEN**

Öz

Bu çalışmanın amacı, göçlerle birlikte kentlerde örgütlenen yöresel derneklerin halkla ilişkiler uygulamaları ve bu uygulamaların yöresel kültüre katkıları incelenmektedir. Çalışmada, Balıkesirliler Birliği Derneği ile ikincil veriler incelemenin asıl materyalini oluşturmaktadır. İstanbul, Ankara, İzmir, Balıkesir gibi kentlerde faaliyetini sürdüren Balıkesirliler Birliği Derneği bir taraftan bu şehirlerde yaşayanları periyodik olarak bir araya toplarken diğer taraftan kendi yöresine ait kültürü büyük kent ortamında muhafaza etmektedir. Üyelerinin katılımıyla çeşitli etkinlikler düzenlemek, kentin sorunlarına çözümler bulmak ve Balıkesir'in tarih ve kültürüne katkılar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Halkla İlişkiler Uygulamaları, Hemşeri Dernekleri.

Abstract

The purpose of this study, together with migration in cities organized local associations and public relations practices contribute to local cultural practices are examined. In this study, the secondary data of Balıkesir Association of views constitutes the main material. İstanbul, Ankara, İzmir, Balıkesir in cities like doing business Balıkesir Union Association on the one hand that living in cities periodically together while collecting the other hand, its area of culture, in metropolitan environment maintains. To organize various activities with the participation of the members, find solutions to urban problems and contributes to the history and culture of Balıkesir.

Keywords: Culture, Public Relations Applications, Citizen Associations.

* Yrd.Doç.Dr. Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi.

** Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi .

Giriş

Türkiye’de özellikle 1950 sonrasında artan nüfus, tarım toplumundan hızla sanayiye doğru bir evrilme, büyük kentlerin ekonomik olanakları, teknolojik gelişim gibi nedenlerden dolayı kırsal alanlardan kentlere yoğun bir göç yaşanmıştır (Shorter-Miroslav, 1984) . Yoğun iç göç hareketi sonrasında kentli nüfusu özellikle 2000’li yıllardan sonra hızla artmıştır. TÜİK’in raporlarına göre 2006 yılından kent nüfusu % 66, kırsal alanda yaşayanlar ise % 44 oranındadır (TÜİK, 2006). 1950’den itibaren devam eden yoğun iç göç hareketleri kırsal alanda yaşayan milyonlarca kişinin İstanbul, Ankara, Bursa, Adana, Mersin, İzmir gibi büyük kentlere yerleşmesine yol açmıştır. Konuyla ilgili araştırma yapanların verilerine göre 1950 – 1970 yılları arasında 200 bin köylü kentlere göç etmişken bu sayı 1980 – 1995 yılları arasında 500 bine ulaşmıştır. 1995 sonrası bu rakam daha da artmıştır. 1950’den günümüze kırsal alanlardan (köy, kasaba, belde, kaza, ilçe) kentlere göç oranının 20 milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu göçün nitelikli bir büyümeyle orantılı olmadığı, sanayi ve nitelikli işgücüne dayanmadığı bugün yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkmıştır.

Dünyanın gelişmiş ülkelerinde sanayileşme ve eğitimle bağlantılı olarak kırsaldan kente göçler gerçekleşmiştir. Türkiye’de durum daha karışık ve komplekstir. Yeterli eğitim ve sanayileşme olmadığından kırdan kente göç eden kitleler “enformal / marjinal sektör”de yoğunlaşmıştır (Peker, 1996). Büyük göçlerle birlikte kırdaki sosyo-ekonomik hayat ve yaşam tarzı kentlere de yansımış, bir yerde kentlerde küçük köyler oluşmuştur. Türkiye’de şehir hayatının yozlaşması, kentleşme, özellikle de gecekondu, sorunun ortaya çıkmasının en büyük sebeplerinden biri de bu göç hareketlerinin doğru bir imar ve iskân politikası eşliğinde yapılamamasından kaynaklanmıştır.¹ Göçler

¹ Günümüzde geç de olsa İçişleri Bakanlığına bağlı bir Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuş ve faaliyetlerine başlamıştır. Bu genel müdürlüğün kuruluş amacı şöyledir:

“Göç alanına ilişkin politika ve stratejileri uygulamak, bu konularla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak, yabancıların Türkiye’ye giriş ve Türkiye’de kalışları, Türkiye’den çıkışları ve sınır dışı edilmeleri, uluslararası koruma, geçici koruma ve insan ticareti mağdurlarının korunmasıyla ilgili iş ve işlemleri yürütmek üzere 11.04.2013 tarihli ve 28615 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 6458 sayılı Kanunun; a) 122 nci maddesi, 123 üncü maddesinin birinci, ikinci, beşinci ve yedinci fıkraları ile 124 üncü maddesi hariç olmak üzere Beşinci Kısmı yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş, b) Diğer hükümleri yayımı tarihinden bir yıl sonra yürürlüğe girecektir.”

kır ve kent hayatında yapısal değişim-dönüşümleri de beraberinde getirmiştir. Kentlere yerleşen kitleler, şehir hayatına ayak uyduramamış, kent yaşamına yabancılaşmışlardır. Bu kitlelerin kente tutunmak, kentle bütünleşmek adına derneklerin “bir ara-tampon mekanizma işlevi” gördükleri de değerlendirilmektedir (Kurtoğlu, 1989: 26). Bu çalışmada, büyük kentlerde kurulan yöresel derneklerin yardımlaşma, dayanışma ve karşılıklı etkileşim gibi halkla ilişkiler uygulamaları Balıkesirliler Birliği Derneği örneğinden hareketle incelenecektir.

1. Büyük Kentlerde Toplumsal Dayanışmanın Aracı Olarak Yöresel Dernekler

Kente gelen kırsal nüfusun en önemli kurumsallaşma alanı şüphesiz dernekleşmelerdir. Burada dernekleşmenin arka plânını oluşturan bir başka olgudan da söz edilmelidir: Hemşehrilik. Bu kavram, aynı memleketten göç edenlerin birbirlerini tanımak için kullandıkları bir isimlendirmedir (Kurtoğlu, 2007). Daha önce birbirini tanımayan fertler, kendilerini coğrafi mekânla ve o mekâna ait olan diğer insanlarla özdeşleştirmektedir. Günümüzde hemşehrilik kavramı, kent yaşamında farklı işlevler yüklenen sivil toplum örgütlerinin oluşması ve buralarda insanların bir araya gelmesinin aracıdır. Aynı yöreye ait fertler bu kavram sayesinde kentlerde tutunmaya çalışır, başka toplumsal olgu ve kimliklerle etkileşim halinde olur. Aslında bu kavram, yakın zamanlarda ortaya çıkmış bir olgu değildir. Osmanlı’dan Cumhuriyet’e devran eden merkez-çevre ilişkisinin bir devamı olarak da görülebilir. Kentli-köylü ayrımı, kentleşme ve modernleşmenin hızlandığı 1980’li ve 1990’lı yıllarda, büyük kentlerin hemen hepsinde görülen bir durumdur. Göçler neticesinde oluşan “kentlerin alt ve alt-orta gelir grubundaki yeni sakinlerinin ilksel bağlara dayalı bir ikamet, örgütlenme ve iktisadi ilişkiler bağı oluşturdukları gözlenmektedir” (Kurtoğlu, 2003: 57-61).

Büyük kentlerdeki hemşehri derneklerinin bir araya gelme ve örgütlenme biçiminin etnik unsurlar, cemaatler gibi modernleşmeyle birlikte etkinliği azalan toplumsal unsurların oluşumuna benzer tarafları vardır (İnsel, 2003: 27). Bu durumu, taşradan merkeze, yani kentlere yerleşen bu yeni sakinlerin dayanışma ve yardımlaşma ihtiyacını karşılayacak coğrafi ve kültürel bağlara dayalı hızlı örgütlenme şekli olarak da yorumlamak mümkündür. Türkiye’de hemşehri derneklerinin yaygınlaşmasını sağlayan bir diğer neden

http://www.goc.gov.tr/default_b0.aspx?content=1001 (25.03.2014, 12:44). Yetki sahası için bkz.

http://www.goc.gov.tr/default_b0.aspx?content=1002.

de 12 Eylül 1980 askerî müdahalesidir. 1980 Askerî müdahalesi sonrasında toplumda çatışmayı arttıran politik dernek ve oluşumlar devlet eliyle yerini sosyal dayanışma amaçlı sivil toplum örgütlerine bırakmıştır (Köse, 2008: 224).

Yöresel kültür ve değerlere dayalı bir örgütlenme modeli olarak hemşehriliğin gelişiminde modernleşmenin de payı vardır. Hemşehri derneklerini, Clifford Geertz'in "primordial" yani "ilksel bağlar" şeklinde ifadelendirdiği aşiret, klan, din, dil, etnik ve mezhepsel kimlikleri temsil eden değerler üzerinden kurgulanan bağlara dayalı dernekler olarak ele almak da mümkündür (Geertz, 1963: 109). Türkiye'nin hemen her kentinde, özellikle coğrafi ve kültürel bağlara dayanan hemşehri derneklerinin kurulmuş olmasını da bu bağlamda değerlendirmekte yarar var. Bugün dernekler, modern kent hayatının vazgeçilmez sivil örgütleri arasında yerini almıştır. Hemşehrilik duygusuyla birbirleriyle cemaat tarzı bir ilişki kuran insanlar sosyal ve siyasal hayatta kendilerine yer bulabilmektedir.² Buldukları kentlerde etkinliklerin arttırmakta, idare ve toplumsal yaşamda ağırlıklarını hissettirmektedirler. Cemaat tipi bir örgütlenme modeli olan dernekleşmenin dikkat çekici tarafı, yöresel bağların kişisel ve toplumsal kimliğin oluşmasındaki etkisidir. İnsanlar kent ortamında farklı kültürlerle karşılaştıklarında önce coğrafi yakınlık paydasında buluşurlar. Bu bağlamda dernekler, onlar için "sıcak ve güvenli bir sığınağa" dönüşmektedir (Keyman, 2002: 30). Aynı coğrafi bölge dışından aralarında hiçbir bağlantı olmayan insanlar, bir araya geldiklerinde sırf aynı yöreye ait olma duygusunun güdülemesiyle kısa sürede arkadaşlıklar, dostluklar tesis ederler. Bu bağlamda Anderson'ın "ulus-devletlerde yaşayan insanların, birbirlerini tanımasalar da zihinlerindeki toplum temsilinden hareketle birbirleriyle kurdukları ilişkiyi" anlatmak için kullandığı "hayali cemaat" kavramını, pekâlâ dernekler için de kullanabiliriz (Anderson, 1993: 23-25). Özellikle Türkiye gibi yöresel bağların çok kuvvetli olduğu ülkelerde bu durum çok daha belirgindir. Bu tarz bir duyguyla kurulan ilişkiler, toplumsal hayatta, lobileşme olarak da nitelendirebileceğimiz dernekleşmenin de yolunu açmaktadır. İnsanoğlu tarih boyunca aynı inanç, kültür ve coğrafyanın etkisiyle gruplar oluşturmuş ve bireyler kendilerini bu gruplara ait hissederek çeşitli kimliklerin ortaya çıkmasına sebep olmuşlardır. Grup aidiyeti merkezli oluşan kolektif kimliklerde yöresel unsurlar grup üyeleri arasındaki özdeşleşme, bağlanma

ve bütünleşmeyi sağlayan en önemli etkidir. Diğer bir söyleşişle, kolektif kimliklerin, insanları bir arada tutan "sosyal bağ yahut çimento" niteliğinde olduğunu söylemek mümkündür (Bilgin, 2007: 23).

Kent hayatına adapte olmaya çalışan bireyler için aile ve akrabalık ilişkilerinin yanında hayatlarını kolaylaştırmanın en kolay yolu, hemşehrilerinin yer aldığı derneklerdir. Yabancı olunan çevreye uyum bu sayede daha da kolaylaşacaktır. Kent yaşamıyla ekonomik ve kültürel olarak bütünleşemeyen kitleler kendi yörelerinin gelenek-göreneklerini, dolayısıyla kültürlerini kent ortamında sürdürme ve yeniden üretirler. Hemşehri dernekleri bu anlamda yöresel geleneklerin özlemini çeken taşra kökenli kimselerin kent yaşamına, kültürüne entegre olmasında bir sığınak işlevi görür (Tosun, 2006: 15-17). Dernekler etrafında oluşturulan bu birliktelikte, ortak çıkar ve hedeflerin bulunduğu da unutulmasın. Modern yaşamda önemli bir yeri olan sivilleşmenin gereği de budur. Taylor, dernek ve toplulukların bulunmasını sivil toplum varlığının göstergesi olarak görür. Toplumun bu gibi örgütler aracılığıyla kendini yapılandırıldığını belirtir (Taylor, 1990: 98). Sivilleşme arttıkça, bu gibi grup ve dernekler de çoğalmıştır. Gönüllülüğe dayalı bu tarz örgütlenmeler ve ilişki ağları arasında sayısal çoğunluk ve yaygınlığı itibariyle dikkate alınması gereken kuruluşlar arasında dernekler ilk sırada gelir. Bu bağlamda kırsal alandan kentlere yerleşen insanların birlikteliğinin ifade aracı olarak dernekler büyük öneme sahiptir. Aslında bu önem, derneklerin kuruluş amaçları ile üyelerine sağladığı faydalarda daha net anlaşılabilir. Biraz aşağıda Balıkesirliler Birliği Derneği'nin faaliyetlerini ortaya koyarken daha iyi görüleceği hemşehri dernekleri ilişki ağlarının ve hemşehrilik olgusunun devamlılığına katkısı inkâr edilemeyecek oranda büyük olan örgütlenme şeklidir. Dernekler, ayrı kentlerde yaşayan aynı bölgeye ait insanları ekonomik, kültürel ve toplumsal sebeplerle örgütlü bir şekilde bir araya getirir ve insanların birbirlerini tanıma ve birbirlerine destek olmalarını sağlar. Kendi bölgelerinin kültürel değerlerini yaşatmak için özel çaba gösteren derneklerde isimlerinde bulunan birlik, yardımlaşma, dayanışma, yaşatma gibi ifadelerle kastedilen faaliyetlerin öne çıktığı görülmektedir. Bu faaliyetler arasında özellikle Ramazan ayında giyecek ve yiyecek yardımı; okuyan gençlere burs verilmesi; basın-yayın faaliyetleri ile kamuoyuna yönelik olarak kitap, broşür ve dergi çıkartma; sergi ve seminerler düzenleme; yöneticilerle grubun gücünü kullanarak hemşehrilerinin problemlerini çözme gibi çalışmalar yaygındır. Aynı şekilde insanların temel gereksinimleri arasında yer alan iş ve kalacak yer bulmak konusunda da bu derneklerin

² Bu konuda Eskişehir örneğinden hareketle yapılan bir çalışma için bkz. Adıgüzel, Yusuf, (2013), "Dayanışma Ağları Üzerinden Eskişehir'de Siyaset ve Göçmenlik Algısı", *Sosyoloji Dergisi*, Sayı: 27. Sayı, s. 73-94.

ciddi bir etkisinin bulunduğundan söz edilebilir. Bu dernekler, üyeler arasındaki birlik ve dayanışmayı arttırmak için belirli zamanlarda etkinlikler düzenler, toplantılar organize eder. Bu gibi etkinliklerin en yaygını toplu sünnet, kaynaşma yemekleri, piknik gibi eğlence ve seremonilerdir. Bu etkinlikler; her sınıf ve yaştan hemşehriyi bir araya getirmesi, aradaki farklılıklara rağmen aynılığın vurgulanmasına ve hissedilmesine aracılık etmesi ve birbirleriyle tanışmayan hemşehrilerin tanışmalarına olanak sağlaması anlamında büyük önem taşımaktadır (Köse, 2008: 230).

2. Balıkesirliler Birliği Derneği'nin Misyon ve Vizyonu

Balıkesirliler Birliği Derneği, 12 Mayıs 1992 yılında Balıkesirli birtakım müteşebbislerin biraraya gelmesiyle kurulmuştur. Derneğin İstanbul, Ankara, İzmir ve Gebze şubeleri mevcuttur. Derneğin amacı; Balıkesir ilinin sorunları; eğitim, kültür, sanat, sağlık ve ekonomi ile diğer alanlardaki ihtiyaçlarını belirlemek; sosyal ve ekonomik, kültürel gelişmeleri sağlamak, bunlar için çözümler aramak, toplantılar yoluyla projeler üretmek, bu projeleri yaşama geçirmek, hemşehrilik, yardımlaşma ve dayanışmasını güçlendirmektir. Bunun için; her yıl 18 Mayıs gününde Redd-i İlhak Cemiyeti'nin kuruluş yıldönümü anma törenleri, geleneksel tarhana çorbalı kahvaltı günleri bahar aylarında yapılmaktadır. Yine derneğin misyon ve vizyonu arasında şunlar da zikredilmiştir:

“Derneğimizin kuruluşundan bu yana birçok kültür ve tanıtım ağırlıklı çalışmaları vardır. 6 Eylül Kurtuluş Şenlikleri ve Balosu, Dünden Bugüne Balıkesir Sergileri, Balıkesir El Sanatları panosunun oluşturulması, Konferanslar, Sinema günleri, Trekking gezileri, Türk Sanat Müziği konserleri, Pop müziği ve Opera Şan Konserleri bunlardan bazılarıdır. Derneğimiz bu tür faaliyetlere devam edecektir.”³

Balıkesirliler Birliği'nin kuruluş amacı ve misyonu şöyle ifade edilmektedir: “Balıkesir'in Balıkesirli'nin, çevre ilçeleriyle köylerine kadar kaynaşmasını sağlamak, Türkiye'nin ve dünyanın her neresinde olursa olsun birleşecekleri bir fikir ve güç birliği platformu oluşturmak, tüm emel ve idealler üzerine Balıkesirliliği yükselterek Türkiye Cumhuriyetinin yarınlarda, gelecek nesillere daha müreffeh ve aydın yaşayabilecekleri bir Balıkesir yaratmak için çabalamaktır.”

Bu amaçlarından da anlaşılacağı üzere dernek, sadece yöresel meselelerle ilgilenmeyecek, ülkeyi kapsayacak şekilde çalışmalar yapacaktır. Bunun yanında Balıkesir yararına kurulmuş diğer dernekler, siyasi partiler ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarıyla ortak proje ve işlere imza atacaktırlar.

3. Balıkesirliler Birliği Derneği'nde Halkla İlişkiler Uygulamaları ve Bu Uygulamaların Yöresel Kültüre Katkıları

12 Mayıs 1992'de faaliyete geçen derneğin o tarihten bu tarafa halka ilişkiler faaliyetlerine göz atacak olursak temel hedefinin daha çok çeşitli kentlerde yaşayan yöre insanını bir araya getirip onları örgütlü bir toplum hâline getirmek olduğu görülür. Derneğin Yönetim Kurulu Başkanı İlhan Işık tarafından kaleme alınan faaliyetleri bu anlamda ilgi çekici bilgileri içermektedir.⁴ Faaliyetlerde dikkat çeken durum yöre kültürünü tanııcı faaliyetlere de ağırlık verilmiş olmasıdır. Derneğin kuruluşundan itibaren gerçekleştirdiği belli başlı etkinlikler şunlardır:

-Balıkesir iline çeşitli hizmetlerde bulunanlara özel olarak düzenlenen şükran günlerinde teşekkür ve onur plaketleri verilmesi,

- Akademisyen ve uzmanların katıldığı Balıkesir tarihi ve çevrecilikle ilgili paneller düzenlenmesi,

-Balıkesir El Sanatları Pazarı oluşturulması,

- Balıkesir'in tanıtımı ile ilgili TV programları için destek verilmesi,

-Balıkesir'i her yönüyle tanıtana sergiler açılması,

-Ramazan'da giysi ve gıda yardımında bulunulması,

-Üyelerle “Tarhana Çorbalı Kahvaltılar” yapılması,

-Belirli periyotlarla Balıkesir'in sorunları ve bunların çözümüne dair “Güç Birliği Toplantısı” düzenlenmesi,

-Balıkesir'e hizmeti geçenlere şükran günleri düzenlenerek onlara plaket ve onur belgesi verilmesi,

-Minder güreşleri, yüzme yarışları, minikler futbol yarışmaları şenlik programları,

-Çeşitli konser, folklor, tiyatro, Ankara Opera ve Bale topluluğunun gösterilerinin de yer aldığı şenlikler,

-Milli Mücadele ile ilgili bir panel ve 6 Eylül gecesi de “Kurtuluş Balosu” düzenlenmesi,

³ Dernekle ilgili bilgiler şu web sitesinden alınmıştır. <http://www.balikesirlilerbirligi.org.tr/> (24.03.2014)

⁴ <http://www.balikesirlilerbirligi.org.tr/?/hakkimizda/1> (24.03.2014)

-1995 yılından itibaren her üç ayda bir olmak üzere Birliğin yayın organı olarak *Balıkesir* isimli bir dergi çıkartılmaya başlanması,

-Balıkesir'in sorunları ve çözümü için siyaset ve devlet erkinin desteklerinin alınması için organizasyonlar gerçekleştirilmesi,

-Balıkesir'deki mevcut dernek, oda ve sendikaların iştiraki ile 1996 yılından itibaren hemen her yıl "Güç Birliği Toplantısı" yapılması,

-İstanbul ve Ankara gibi şubelerinde Balıkesirli öğrencilere burs verilmesi,

-Balıkesir sorunlarıyla ilgili olarak bürokratlar, dernekler ve üyelerin katılımıyla toplantı yapılması.

-Orta öğretim ve üniversite gençliği arasında "Gençliğin Kuva-yı Milliye'ye Bakış Açısı", "Balıkesir Kuva-yı Milliyesi", "Balıkesir Kongresi ve Getirdikleri" adları altında kompozisyon yarışması düzenlenmiştir.

1995'ten itibaren her yıl 30 Ağustos 6 Eylül tarihleri arasında yapılan "Balıkesir 6 Eylül Kurtuluş ve Sanat ve Kültür Şenlikleri"ne bakıldığı vakit yöresel kültürü tanıtmak için nelerin yapıldığı açıkça görülür. Derneğin faaliyet raporlarına göre bu şenliklerde sekiz gün süre ile şunlar yapılmıştır:

-Balıkesir yöresi takı ve el sanatları sergisi,

-Milli Mücadele'de Balıkesir ve eski Balıkesir'den görüntüler sergisi,

-Balıkesir'le ilgili gazete ve kitaplar sergisi,

-Tarihi fotoğraflar sergisi ile fotoğraflarla Balıkesir ve Güzel Sanatlar Sergileri açılması,

-Halka, sanat değerleri yüksek filmler yedi gün süre ile yedi adet film olarak Şan Sineması'nda ücretsiz olarak gösterilmesi, Her yıl 10 kadar ödül almış sinema filmi halkımıza ücretsiz olarak gösterilmeye devam edilmiştir.

2001-2002 yıllarında "Balıkesir Sorunları Eylem Platformu" kurulur. Büyük çoğunluğu ticari ve sını alandaki yatırımsal kuruluşlardan oluşan 10 kuruluşu (Sanayi Odası, Ticaret Odası, Ticaret Borsası, Esnaf Odaları Birliği, Ziraat Odası, Basiad, Müsiad, Bagiad, Küçüksan, Gazeteciler Cemiyeti) bünyesinde barındıran bu platform bunun yanında vali, belediye başkanı ve BAÜ Rektörlüğünü de içerir. Aylık periyotlarla toplanan platform modern ve çağdaş Balıkesir Halk Kütüphanesi'ni Balıkesir'e kazandırılmasının yolu açar. Balıkesir'de faaliyet gösteren tarihi Tekel Binası ve müstemilatı, Bakanlıklar arası bir protokol ile Kültür Bakanlığına kütüphane yapılması için devredilir. Yine

sokak çocukları ile ilgili yapılması plânlananlar, Balıkesir'in gelişim ve kalkınmasıyla ilgili olarak bir anket çalışması ve BALGÜÇ kısaltmasıyla Balıkesir İlini Tanıtma ve Güçlendirme Vakfı kurulur. İlk mütevelli heyet genel kurul toplantısı, 25.01.2008 tarihinde yapılmıştır. Bu faaliyetler halkla ilişkileri hem etken hem de edilgen tarafını göstermesi bakımından anlamlı olan şu tanımla da çok bağlantılıdır: "Halkla ilişkiler karşılıklı olarak, ilişkide bulunulan kitleye bir şeyler verilirken kitleden bir şeyler alınmasıdır."⁵ (Budak, 2000:8).

Dernek üyelerine daha hızlı ulaşabilmek için web sayfası oluşturmuş ve açılışını Ocak 2011'de yapmıştır. Aynı şekilde üyeler arasındaki haberleşmeyi sağlamak için de bir e-posta zinciri oluşturulmuştur. Bu çabalar, halkla ilişkilerin belirtilmiş hedef kitleleri etkilemek için hazırlanmış planlı haberleşme çabası, halkı veya belirli bir kitleyi etkileme ve ondan etkilenme süreci amacıyla örtüşür (Tortop, 2009: 4).

SONUÇ

Hızlıca küreselleşen ve kentleşen dünyada yöresel kültürü-kimlikleri temsil eden ve büyük oranda geleneği kent ortamında yeniden yaşatmayı amaçlayan örgütler olarak bölgesel aidiyeti merkeze alarak kurulan dernekler, yöresel kültürün kent ortamında sürdürülmesi ve yeniden üretilmesinde önemli rol oynamaktadır. Aynı kentten/köyden göç edenlerin birbirleri için kullandıkları bir niteleme sıfatı olan "hemşehrilik", modern kent yaşamında sivil toplum örgütleri haline gelerek kültürün devamında önemli işlevler üstlenmektedir. Yöresel ilgi ve ilişkiler bir taraftan sürekli yapı ve anlam değişikliğine uğramakta, diğer taraftan da başka örgüt ve ilişki biçimlerinden ayrılıklar göstermektedir. Kırsal alanlardan kente göç edenleri merkeze alarak söyleyecek olursak "yabancı" bir yerde yaşamlarını sürdüren insanlar için "yerel özdeşlik kurma" büyük öneme sahiptir. Belirli bir yöreye ait dernekler, toplumsal ilişkiler ile kamu hizmetlerinde "hemşehrilik" paydaşını kullanarak kendi üyelerine yardımcı olmaktadır. Ayrıca, üyelerine olarak sosyal dayanışma ve yardımlaşmayı sağlamayı ve kendi hayatlarını ilgilendiren kararları örgütlü bir biçimde almayı amaçladıkları gözlenmektedir.

Balıkesirliler Birliği Derneği de bu anlamda gerçekleştirdiği halkla ilişkiler uygulamaları ile hem Balıkesir'de hem de Balıkesir'in dışında yaşayanlar arasında bir birliktelik sağlamıştır. Derneğin vakıf kurma, e-posta zinciri oluşturma, telefon ve basın-yayın

⁵ Halkla ilişkilerin içerdiği durumlara dair ayrıca bkz. (Yatkın, 2007: 11); (Önen, 2003: 15).

yoluyla halkı ve üyelerini bilgilendirme, düzenli olarak üyelerle toplantılar gerçekleştirilmesi, Balıkesir ve diğer illerde yaşayan hemşehrilerini ortak çalışmalar yapmak üzere belirli aralıklarla bir araya getirmesi, yörenin tarihî ve kültürel zenginliğini göstermek ve bu zenginliğin devamını sağlamak için düzenlediği törenler ile açtığı sergiler, lise ve üniversite öğrencilerine verdiği burslar, ihtiyaç sahiplerine yardımlar yapması kuruluş amacına uygun davrandığını gösterir. Bu faaliyetleri aynı zamanda onun halkla ilişkiler vizyon ve misyonunu göstermesi bakımından da dikkat çekicidir. Dernek, bu gibi etkinlikleriyle Balıkesir özelinde halk-yönetici birlikteliğini sağlamıştır. Bunun yanında yöresel basınla ilgisini daima canlı tutmuştur. Özellikle Valilik, Balıkesir Üniversitesi, İl Millî Eğitim Müdürlüğü, İl Özel İdaresi ve diğer idarî ve sosyal kurumlarla ortak çalışmalar düzenlemesi Balıkesir yöresine ciddi katkılar sağlamıştır.

KAYNAKÇA

- ADIGÜZEL, Yusuf, (2013), "Dayanışma Ağları Üzerinden Eskişehir'de Siyaset ve Göçmenlik Algısı", *Sosyoloji Dergisi*, Sayı: 27. Sayı, s. 73-94.
- ANDERSON, Benedict (1993), *Hayali Cemaatler*, Metis Yayınları, İstanbul.
- BİLGİN, Nuri (2007), *Kimlik İnşası*, Aşına Kitapları, İzmir.
- BUDAK G., (200), *Halkla İlişkiler*, İstanbul: Beta Basım Yayın.
- CLIFFORD, Geertz (1963), "Primordial Sentiments and Civil Politics in New States", *Old Societies and New States: the Quest for Modernity in Asia and Africa*, The Press Press, Glenco.
- İŞİK, İlhan, (2014), <http://www.balikesirlikerbirliigi.org.tr/?/hakkimizda/1>, Erşim tarihi. 24.03.2014.
- İNSEL, Ahmet (2003), *Türkiye Toplumunun Bunalımı*, Birikim Yayınları, İstanbul.
- KEYMAN, Fuat (2002), "Kapitalizm-Oryantalizm Ekseninde Küreselleşmeyi Anlamak: 11 Eylül, Modernite, Kalkınma ve Öteki Sorunsalı", *Doğu-Batı*, S:18.
- KÖSE, Aynur, (2008), "Küreselleşme Çağında Bir Aidiyet Zemini Ve Örgütlenme Şekli Olarak Hemşehrilik", *Akademik İncelemeler*, cilt: 3, Sayı: 1.
- KURTOĞLU, Ayça (2003), *Hemşehrilik ve Şehirde Siyaset: Keçiören Örneği*, İletişim Yayınevi, İstanbul.
- KURTOĞLU, Ayça, Mekansal Bir Olgu Olarak Hemşehrilik ve Bir Hemşehrilik Mekanı Olarak Dernekler, *Social Sciences on Contemporary Turkey*, İnternet Adresi: <http://www.ejts.org/document/375.html>, Erişim Tarihi: 20.03.2014.
- ÖNEN, Aysin, (2003), Barry, A, *Halkla İlişkilerin Gücü*, Ankara: Kesit Tanıtım.
- TAYLOR, Charles (1990), "Modes of Civil Society", *Public Culture*, Cilt:3, S.1.
- TORTOP, Nuri, *Halkla İlişkiler*. 8. Baskı. Ankara: Yargı Yayınevi, 2009.
- TOSUN, Gülgün (2006), *İzmir'de Sivil Toplum*, Alfa Yayınları, İstanbul.
- YATKIN, Ahmet, (2007), "Yerel Yönetimlerde Hizmet Verimliliğinin Artırılmasında Halkla İlişkilerin Rolü ve Önemi Elazığ Belediyesi Örneği", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 6, 2, 45-66.